

Littner Zsolt

A paradicsomos kert

A Jézus Urunk születése utáni 1916. év júliusában Koncz György, a Sztepanov-féle gőztéglagyár sajtólómestere a Vinni la primavera kezdetű dalt énekelte a nagykikindai Sárga Kocsihoz címzett kocsmában. Talán bizony csodálkozhatnánk, hogy miért e szicíliai dal a Bánát eme kietlen csücskében, de azon még inkább lehetne csodálkozni, hogy mit keres ott Salvatore Francese, a palermói cukrász. Pedig ott van a könnyezve daloló Koncz uram jobbján és énekelne ő is, de nem tud, mert az asztalra borulva sír keservesen. Gondolhatnánk, hogy honvágy gyötri, szülőföldjét juttatja eszébe a dal, melyet ő maga tanított az égetőmesternek. Salvatore bánatának azonban egészen más oka van.

Valamelyik isonzói csatában esett fogságba sok tízezer társával együtt. A háborús közigazgatás hamar belátta, hogy ennyi emberrel nem tud mit kezdeni, a hadifoglyok legyilkolása akkoriban még nem volt divatban, ezért kiadták őket munkára. Koncz uram is kitöltötte az igénylőívet a községházán, négy munkást kért a paradicsomos kertjébe. Néhány nap múlva a rongyos, kiéhezett olasz foglyokat egy őrjárat adta át a biztonsági előírások közlésével egyetemben. A jóképű szicíliai cukrász mellett volt még egy milánói villamosvezető, egy livornói naplopó és egy nápolyi pizzaiolo.

Bátran mondhatjuk, hogy nem sok hasznukat lehetett venni, a kerti dolgokhoz nem értettek és egyébként sem buzgott bennük a munkakedv. Esténként a szállásukul szolgáló fészkerben heverték, sírtak, énekeltek vagy csak bámultak a semmibe egy szalmaszállal a foguk között. Az irodalmi olaszt a villamosvezető kivételével egyikük sem beszélte folyékonyan, ezért nehezen értették egymást. Salvatore viszont néhány hét után megtanult pár szót magyarul és szívesen segített a háztartásban. Bajtársai szerint túlságosan is szívesen. Reménytelen szerelmét Koncz sajtólómester felesége, a világszép Aranka iránt ugyanis bajos lett volna titkolni. Salvatore nemcsak krumplit hámozott és tésztát gyúrt, hanem isten tudja honnan szerzett alapanyagokból cannolót is készített és pirulva szolgálta fel a család vasárnapi ebédjéhez. Aranka a tányérjába rejtett sejtelmes mosollyal fogadta az angyalarcú cukrász hódolatának eme kifejeződését. A cukrász fogolytársai minden bizonnyal irigyek voltak, mert folyton Salvatorén köszörülték a nyelvüket és gonoszkodó, hovatovább illetlen megjegyzéseket engedtek meg Aranka érényeinek vonatkozásában.

Nem nehéz kitalálnunk, hogy a szerelmes szicíliai bosszantása hamar bajt okozott. Koncz György, a Sztepanov-féle gőztéglagyár sajtólómestere egy szép délután szokatlan lármát hallott, ami arra készítette, hogy a kertjéhez siessen. Elhűlve látta, hogy olasz foglyai véresen nyögdecselve hevernek a szívének oly kedves paradicsomos kert romjain. Higgadt ember lévén megvizsgálta őket, mielőtt csendőrért vagy orvosért küldött volna. Hamar kiderült, hogy a feldühített Salvatore a szüretelésre váró terméssel dobálta meg bajtársait, akik viszonzták a támadást. Nem volt tehát vér és sebesültek, csak paradicsomlé és hajigálásban kifáradt emberek. A rendbontás következményeként napnyugtakor őrjárat vitte magával az olaszokat. Koncz uram nem kért többet hadifoglyokat munkára.

Sokáig tartotta magát a pletyka, hogy Salvatorének a világszép Aranka iránt táplált vonzalma korántsem volt reménytelen és viszonzatlan, egy csókról is beszéltek, mely a kamrában esett volna meg, de ezt már senkinek sem áll módjában ellenőrizni. Arról sem tudunk, hogy Koncz uram újraültette-e a kertet vagy esetleg örökre elment a kedve a paradicsomtól. Annyi azonban bizonyos, hogy néhány év múlva levél érkezett Salvatorétól az immáron Jugoszláviához csatolt Nagyikindára „Koncz Gyorgy uram és Draga Asszonya”-nak címezve. Csak egyetlen, tört magyar mondat áll benne: „Serelem nem mulik sose.” Hamar elterjedt Nagyikindán a levél híre és a Sárga Kocsihoz címzett kocsmá közönsége még hosszú évekig találgatta az értelmét.

Kiffin – The story: Arnold